

**VALGA MAAKONNA
RAHVARAAMATUKOGUDE
2019. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Põhilised tegevussuunad	4
2. Juhtimine	5
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud	5
2.2 Eelarve.....	5
2.3 Projektid	6
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng	6
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	7
2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused	7
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	8
2.4.4 Erialahariduse omandamine	8
2.4.5 Töötajate tunnustamine	8
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	8
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	9
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	9
3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine	10
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	12
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	12
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.....	13
4.3 RVL teenindus.....	14
4.4 Laste- ja noorteteenindus	15
4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine	15
4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine.....	15
4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	15
4.4.4 Laste- ja noorteüritused	17
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	17
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	18
4.6.1 kohalikul tasandil	18
4.6.2 riiklikul tasandil.....	21
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.....	21
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	21
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded.....	22

4.9 Andmebaasid	22
5. 2020. aasta tegevused	23
LISA 1. Personali koolitus	24
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	25
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid.....	26
LISA 4. Laste ja noorteüritused	26
LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine.....	28

Sissejuhatus

Tabel 1

Maakond	Elanikke (01.12.18)	KOVide arv maakonnas	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Teeninduspu nktide arv*	Kokku
Valga maakond	29 274	3	8	15	3	23+3

1. Põhilised tegevussuunad

Oluline on säilitada lugejate huvi ja harjumus raamatukogu kasutada, selleks

- pakuti võimalikult laia raamatu- ja perioodikavalikut: kogudesse lisandus 8 798 eks. raamatuid (sh ilukirjandust 70,2%) ja 738 aastakäiku perioodikat. Rohkem kasutati RVLi. Jätkus töö kogude puhastamisega – maha kanti 18 323 eks. raamatuid ja 794 aastakäiku ajakirju.
- korraldati 388 erinevat üritust – 6 685 inimesele pakuti meelelahutust ja silmaringi laiendamise võimalust.
- eksponeeriti 320 erinevat näitust ja väljapanekut – tutvustati raamatukogu kogusid autorite, nende teoste ja erinevate teemade esiletoomisega.

Raamatukogusid kasutas 2019. aastal 30,5% maakonna elanikest.

Haldusreformijärgselt

- Valga vallas – muutusi ei toimunud, jätkas vallaraamatukogu süsteem 10 raamatukoguga.
- Otepää vallas – alates 01. jaanuarist 2019. aastal alustas vallaraamatukogu süsteem – Otepää raamatukogu + 6 haruraamatukogu.
- Tõrva vallas – toimusid ettevalmistused vallaraamatukogu süsteemile üleminekuks.

Töötaja vahetus

- jaanuaris Otepää raamatukogu Nõuni haruraamatukogus (raamatukoguhoidja).
- septembris Tõrva linnaraamatukogus (direktor).

Inventuur toimus 3 raamatukogus – Tõrva vallas Tõrva lasteraamatukogus ja Helme raamatukogus ning Valga Keskraamatukogu Laatre haruraamatukogus.

Raamatukogude tegevused *Eesti laulu ja tantsu juubeliaastal*

Raamatukogudes korraldati mitmeid näitusi, kus tutvustati laulu- ja tantsupidude traditsiooni.

- Riidaja raamatukogus tähistati seda koos Mulgi kultuuri ringi lastega ühisüritusel.
- Valga Keskraamatukogu Lüllemäe haruraamatukogus toimus koostöös Karula Muinsuskaitse Seltsiga näitus „Karula lauljad ja tantsijad Eesti laulu- ja tantsupidudel“.
- Valga Keskraamatukogu Õru haruraamatukogus oli näitus „Minu arm. 150 aastat laulupidusid, 85 aastat tantsupidusid“.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud

Otepää vallas tegutseb alates 01. jaanuarist 2019. aastal Otepää raamatukogu – valla keskraamatukogu (Otepää linnaraamatukogu) ja 6 haruraamatukogu (Keeni, Kuigatsi, Nõuni, Puka, Pühajärve ja Sangaste haruraamatukogu).

- Alates 01. jaanuarist hakkasid kehtima raamatukogu põhimäärus ja kasutamise eeskiri (võeti vastu 2018. aastal).
- Haruraamatukogude lahtiolekuaegades toimusid muutused seoses töökoormuse muutuse ja uute töötajate tööle asumisega:
  - Keeni haruraamatukogu – avatud esmaspäeval kell 12.00-18.00 ja neljapäeval kell 10.00-18.00.
  - Kuigatsi haruraamatukogu – avatud esmaspäeval ja teisipäeval kell 11.00-17.30 ning kolmapäeval kell 11.00-17.00.
  - Nõuni haruraamatukogu – avatud kolmapäeval ja neljapäeval kell 12.00-18.00.
  - Puka haruraamatukogu – avatud esmaspäeval ja kolmapäeval kell 11.00-17.30 ja neljapäeval kell 8.30-14.30.
  - Sangaste haruraamatukogu – avatud kolmapäeval kell 10.00-17.00 ja reedel 10.00-16.00.
- Raamatukogu 3-liikmeline nõukogu pidas 1 koosoleku.

Tõrva vallas tegutses jätkuvalt 6 raamatukogu – Tõrva linnaraamatukogu, Tõrva lasteraamatukogu, Helme, Hummuli, Riidaja ja Taagepera raamatukogu.

- Haldusreformiga seotud muutusi 2019. aastal ei toimunud. Muutused on plaanis 2020. aastal. Sellest tulenevalt pidasid raamatukogude töötajad koosolekuid, kaasatud oli ka haridus-, kultuuri- ja sotsiaalvaldkonna abivallavanem.
- Nõukogu olemasolu ei maininud ükski raamatukogu.

Valga vallas tegutses Valga Keskraamatukogu 9 haruraamatukoguga (Hargla, Kaagjärve, Koikküla, Laatre, Lüllemäe, Sooru, Tagula, Tsirguliina ja Öru haruraamatukogu).

- Raamatukogu dokumentatsioon uuendati 2018. aastal.
- Raamatukogul on olemas „Valga Keskraamatukogu arengukava 2017-2021“, lisati 2019. aasta tegevuskava.
- Raamatukogu 5-liikmeline nõukogu pidas 1 koosoleku.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.18	Seisuga 31.12.19	muutus %
Eelarve kokku	838 163	860 146	+2,6%
sh KRK	531 405	534 300	+0,5%
Personalikulu	545 774	581 026	+6,5%
sh KRK	354 972	377 726	+6,4%

Komplekteerimiskulu	132 952	125 433	-5,7%
sh KOVilt	77 245	70 372	-8,9%
sh riigilt	55 707	55 061	-1,2%
sh KRK	74 049	66 153	-10,7%
sh KOVilt	42 754	35 082	-17,9%
sh riigilt	31 295	31 071	-0,7%
Infotehnoloogiakulu	20 768	22 424	+8,0%
sh KRK	12 809	14 083	+9,9%
Koolituskulu	3 523	4 843	+37,5%
sh KRK	1 564	2 668	+70,6%
Kulu üritustele	11 852	8 575	-27,6%
sh KRK	8 135	5 909	-27,4%

Maakonna raamatukogude eelarvesse laekus riigilt 16,2%, kohalike omavalitsustelt 83,5% ja muudest allikatest 0,3%. Valga Keskraamatukogu eelarvesse laekus riigilt 21,6%, omavalitsuselt 77,9% ja 0,5% muudest allikatest.

Investeeringuid põhivarasse 2019. aastal ei toimunud.

Raamatukogude eelarvest jäi kasutamata 12 748.- eurot, s.o. 1,5%.

2.3 Projektid

Tabel 3 (täielik loetelu)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Valga Keskraamatukogu			
A. Gailiti nimelise novelliauhinna väljaandmine Rahvakultuuri Keskus Kultuurkapitali Valgamaa ekspertgrupp	15.03-15.05.2019	675.- 250.-	2 680.-
Lüllemäe haruraamatukogu			
Et rada ei rohtuks Kultuurkapitali Valgamaa ekspertgrupp	01.02-31.03.2019	200.-	300.-

Mõlemad projektid võimaldasid korraldada sisukamaid üritusi.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Maakonna raamatukogudes töötas 2019. aasta lõpus 36 raamatukoguhoidjat, sh osalise tööajaga 3. Nendest oli kõrgharidusega 15 (sh raamatukogunduslik – 9) ja keskharidusega – 21 (sh raamatukogunduslik – 3).

Kutsetunnistus on 10 raamatukoguhoidjal.

Aasta jooksul vähenes 2,2 raamatukoguhoidja ametikohta.

Otepää vald

- Otepää raamatukogus töötas aasta lõpul 8 raamatukoguhoidjat (6,3 ametikohta):
  - Otepää linnaraamatukogu – direktor ja 2 raamatukoguhoidjat – 3,0 ametikohta.
  - Pühajärve haruraamatukogu vanemraamatukoguhoidja – 1,0 ametikoht.

- Keeni ja Sangaste haruraamatukogu raamatukoguhoidja – kokku 1,0 ametikoht (mõlemas raamatukogus 0,5 koormusega).
- Kuigatsi haruraamatukogu raamatukoguhoidja – 0,5 ametikohta.
- Puka haruraamatukogu raamatukoguhoidja – 0,5 ametikohta.
- Nõuni haruraamatukogu raamatukoguhoidja – 0,3 ametikohta.
- Konkursi tulemusel, mis toimus 2018. aasta lõpus, töötab Keeni ja Sangaste haruraamatukogus raamatukoguhoidja Heili Kalbri ning Kuigatsi haruraamatukogus raamatukoguhoidja Tiiu Treimuth, Nõuni haruraamatukogus alustas 03. jaanuarist 2019. aastal raamatukoguhoidjana tööd Anne Udeküll.
- Kõigil 3 uuel raamatukogutöötajal on kutsekoolitus läbimata.

Tõrva vald

- Tõrva valla raamatukogudes töötas aasta lõpul 7 raamatukoguhoidjat (7,0 ametikohta).
- Tõrva linnaraamatukogu – 30. aprillist lahkus töölt senine raamatukogu direktor Tiina Rillo, alates 02. septembrist töötab direktorina Kairi Mürsepp.

Valga vald

- Valla raamatukogudes töötas 2019. aasta lõpul 21 raamatukoguhoidjat (21,0 ametikohta).
- Keskraamatukogu struktuurist koondati alates 01. juunist 1,0 komplekteerimisosakonna raamatukoguhoidja ametikoht seoses töötaja pensionile siirdumisega.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Väljaspool Valga Keskraamatukogu osales 19 erineval koolitusel 14 raamatukoguhoidjat. Nende koolituste maht oli 1 404,5 tundi, koolitustele kulutati 2 994.- eurot.

Valga Keskraamatukogu töötajatest osales 12 erineval koolitusel mujal 7 raamatukoguhoidjat. Nende koolituste maht oli 294,5 tundi, koolitustele kulus 819.- eurot

LISA 1

Koolitused, kus raamatukoguhoidjad osalesid, olid seotud raamatukogundusega, et oma teadmisi täiendada. Lisaks osales 1 raamatukoguhoidja inglise keele kursusel ja 1 vitssõle valmistamise koolitusel.

Väga kasulikud olid 2 õppereisi – Stockholmi lasteteenindusega tutvumiseks ja Dublinisse Iirimaa raamatukogusüsteemiga tutvumiseks.

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Tabel 4

Aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht	Osalejaid / KOV
28.02	Isikuandmete kaitse raamatukogus	Urmas Tross, vallavalitsuse	2 h	23 / 3

		andmekaitse spetsialist		
28.03	Turvaline toimetulek agressiivse käitumisega	Jürgen Rakaselg	4 h	21 / 3
25.04	Arheoloogilised leiud	Anu Lillak, Muinsuskaitse amet	4 h	17 / 3
30.05	Teeninduskultuur	Anne Uibo	4 h	22 / 3
26.09	Raamatukogu – kas ainult raamatute lugemine?	Mai Põldaas	2,5 h	20 / 3
28.11	Erinevate teenuste ja tegevuste mõõtmine raamatukogus	Margit Jõgi	2 h	19 / 3
	Lasteteenindus Rootsi raamatukogudes	Triinu Rätsepp	1 h	

Lisaks loetletud koolitustele korraldas keskraamatukogu 1 teabepäeva ja koolitusreisi.

Koolituste korraldamiseks kulus 1 849.- eurot, sellest osa tasusid omavalitsused sõlmitud lepingute alusel.

2019. aasta seminarid käsitlesid raamatukogutöös vajalikke teemasid – pakkusid nii teadmisi igapäevatööks kui ka laiendasid silmaringi ja andsid teemadele uue lähenemise võimalusi.

Raamatukogutöö paremaks korraldamiseks oleks vaja korralikku infotehnoloogia alast koolitust või vähemalt koolitusprogrammi, mille läbimise järel oleksid raamatukogutöötajate teadmised ja oskused enam-vähem ühel tasemel.

Erialane nõustamine toimus telefoni ja meili teel ning raamatukogudes kohapeal. Kohapeal oli põhirõhk kogude puhastamisel ja lugejate andmebaasi korrastamisel.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Raamatukogutöötajad on läbi viinud raamatukogutunde, esinenud erinevatel raamatukogu sündmustel, teinud tööst ülevaate omavalitsuses, rääkinud haldusreformist ja raamatukogude ühinemisest.

LISA 2

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Rahvusraamatukogu kutsekoolituse lõpetasid kevadel 2 raamatukogutöötajat – Otepää ja Riidaja raamatukogu direktorid.

Otepää raamatukogu Kuigatsi haruraamatukogu raamatukoguhoidja õpib Eesti Maaülikoolis maamajanduse ja finantsjuhtimise bakalaureuseõppes.

Valga Keskraamatukogu Lüllemäe haruraamatukogu juhataja õpib Tallinna Ülikoolis infoteaduste magistriõppes.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Hummuli raamatukogu direktor – Tõrva valla kultuuripremia 50 raamatukogus töötatud aasta ja mulgikeelse kirjanduse viljelemise eest.

Riidaja raamatukogu direktor – Karksi Kultuurikeskuse tänukiri 6. Mulgimaa mälumängu korraldamise eest.

Riidaja raamatukogu – Tõrva vallavalitsuse tänukiri koostöö eest seoses Riidaja Kultuurimaja 90. aastapäevaga.

Taagepera raamatukogu – Ala Külaseltsi tänukiri koostöö eest seoses seltsi 15. aastapäevaga; Ala Põhikooli tänukiri koostöö eest seoses Ala Kooli 100. aastapäevaga.

Valga Keskraamatukogu Tsirguliina haruraamatukogu juhataja – aasta lasteraamatukoguhoidja nominent.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

Suuri remondi- ja ehitustöid ega inventari soetusi 2019. aastal ei toimunud.

Raamatukogude asukoht on hea, ruumide olukord on üldiselt rahuldav. Kohati on vajalik sanitaarremont. Jooksvaid töid 2019. aastal siiski teostati

- Hummuli raamatukogu hoidla ruumis teostati väike sanitaarremont, remonditi raamatukogu tulekindel uks.
- Kuigatsi ja Taagepera raamatukogus teostati osaline valgustite vahetus.

Riidaja raamatukogus toimus tormikahjude likvideerimine – majale kukkunud puu tõttu said kannatada raamatukogu uks, mõned aknaruudud ja katus. Kompenseeris kindlustusfirma.

Tõrva linnaraamatukogu korraldas ühe ruumi individuaaltööruumiks (vajadusel saab seda kasutada kuni 6 inimeseline grupp). Vajalik oleks valgustite vahetus silmasõbralikema vastu.

Hummuli raamatukogu asub liiga kitsastes oludes. Lahendust sellele probleemile antud hetkel ei paista.

Otepää linnaraamatukogu ruumid asuvad liiga killustunult vallavalitsuse maja 1. korrusel, lisaks pidid nad loobuma 1 ruumist (20,0 m²).

Kuigatsi raamatukogu põrandad vajavad hooldust, 2019. aastal jäi rahaliste vahendite vähesuse tõttu tegemata.

Majas, kus asub Valga Keskraamatukogu Koikküla haruraamatukogu, teostati saali lae remont ning katlamajas vahetati soojusregulaatorid.

LISA 3

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele

Muutusi 2019. aastal ei olnud. Ratastooliga juurdepääs on suuremal või vähemal määral tagatud 9 raamatukogus (sh Valga vallas 3 raamatukogus).

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Maakonna raamatukogude eelarves kulus 2019. aastal infotehnoloogiale 22 424.- eurot, s.o. 2,6% jooksevkulust. Selle eest soetati vaid hädavajalikku, teostati olemasoleva hooldust ja tasuti püsikulusid.

Internetiühendus on kõigis raamatukogudes, wifi kasutamise võimalus on 20 raamatukogus.

Kõik raamatukogud kasutavad programmi RIKS.

Jätkuvalt on probleemsed kasutajaarvutid – need on enamasti oma „paremad ajad“ kusagil mujal töötanud (N: töötaja laual, mõnes teises asutuses).

- Kuigatsi ja Keeni raamatukogule soetati uus töötajaarvuti, Kuigatsi senine töötajaarvuti võeti kasutusele kasutajaarvutina.
- Tõrva linnaraamatukogus vahetati välja töötajaarvuti.
- Helme raamatukogu ja Tõrva lasteraamatukogu ostsid printer/skanner/koopiamasina.
- Valga Keskraamatukogu soetas seminariruumi uue sülearvuti ja projektori.
- Valga Keskraamatukogu Tagula haruraamatukogu ostis värviprinteri.
- Helme raamatukogu sai uue monitori töötajaarvutile.

3. Kogude komplekteerimine ja töötlemine

3.1 Komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Komplekteerimise põhimõtted 2019. aastal ei muutunud. Prioriteediks on jätkuvalt eesti ilukirjandus, laste- ja noorsookirjandus, Eestit puudutav kirjandus ja kodulooline kirjandus. Valga Keskraamatukogul on olemas komplekteerimisplaan (seda saavad aluseks võtta ka teised maakonna raamatukogud).

Iga raamatukogu saab kord nädalas tellimislehe, mille alusel teeb oma valiku (pidades silmas oma kogu ja lugejate nõudlust) ning edastab tellimise keskraamatukogu komplekteerimisosakonda. Komplekteerimisosakond kasutab raamatute tellimiseks enamasti 2 hulgemüüjat – Apollot ja Rahva Raamatut – valik tehakse hindade võrdlemise järgi odavamama hinna kasuks. Venekeelne kirjandus (keskraamatukogule) ostetakse Lomeliuselt.

Riigi eraldatud raha eest toimub komplekteerimine läbi maakonna keskraamatukogu, osaliselt tellitakse ka kultuuriperioodika läbi keskraamatukogu.

Enamasti ostavad maakonna raamatukogud raamatut 1 eks. kaupa, väga harva rohkem (v.a. Valga).

Kogude ringlus oli maakonna raamatukogudes 0,75, Valga vallas 0,67.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Raamatute komplekteerimiseks kulus 2019. aastal 97 858.- eurot (78,0% komplekteerimiskulust), sellest saadi riigilt 54,5% ja omavalitsustelt 45,5%. Omavalitsustelt

saadi keskmiselt 1 elaniku kohta 1.52 ja 1 kasutaja kohta 4.99 eurot. Valga vallas kulus raamatute komplekteerimiseks 52 637.- eurot (79,6% komplekteerimiskulust), selleks kulus 56,7% riigi ja 43,3% vallavalitsuse eraldatud raha (vallalt saadi 1 elaniku kohta 1.40 ja 1 kasutaja kohta 5.57 eurot).

Maakonna raamatukogude kogudesse osteti 7 739 eks. raamatuid (481 eks. vähem kui 2018. aastal), sh Valga vallas 4 305 eks. raamatuid (557 eks. vähem kui 2018. aastal).

Raamatu keskmine hind oli 12.64 eurot, Valga vallas 12.23 eurot.

Annetusena lisandus maakonna raamatukogude kogudesse 1 059 eks. raamatuid (12,0% raamatute juurdetulekust), sh Valga vallas 472 eks. (9,9% raamatute juurdetulekust).

Ilukirjandust lisandus maakonna raamatukogudesse 6 172 eks. (70,2% raamatute juurdetulekust), sh Valga vallas 3 328 eks. (69,7% raamatute juurdetulekust).

Aasta lõpus moodustas ilukirjandus 63,7% maakonna raamatukogude kogudest, selle laenutused 77,1% raamatute laenutustest. Valga vallas moodustas ilukirjandus 61,6% kogudest, selle laenutused 73,7% raamatute laenutustest.

Võõrkeelset kirjandust lisandus maakonna raamatukogudesse 501 eks., sellest moodustas 96,6% venekeelne kirjandus. Valga valla raamatukogude kogudesse lisandus võõrkeelset kirjandust 499 eks., sellest venekeelseid raamatuid 484 eks.

Venekeelset kirjandust on maakonna raamatukogudes võõrkeelsest kirjandusest 87,9%, raamatutest 6,1%, selle laenutused moodustasid 6,9% raamatute laenutusest. Valga vallas oli venekeelset kirjandust 11,1% raamatute kogudest ja selle laenutused moodustasid 14,3% raamatute kojulaenutustest.

e-raamatuid 2019. aastal ei soetatud.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

2019. aastal kulus perioodika tellimiseks 27 504.- eurot (21,9% komplekteerimiskulust), sh Valga vallas 13 445.- eurot (20,3% komplekteerimiskulust).

Kultuuriperioodika tellimiseks läbi keskraamatukogu kulus 1 736.- eurot riigilt komplekteerimiseks eraldatud rahast. Selle tellimiseks kulutati ka omavalitsuse raha. Valga vallas kulus kultuuriperioodika tellimiseks 1 208.- eurot.

Aasta jooksul lisandus maakonna raamatukogude kogudesse perioodikat 738 aastakäiku, sellest 534 aastakäiku ajakirju, sh Valga vallas 291 aastakäiku, sellest 220 aastakäiku ajakirju.

Annetusena lisandus maakonna raamatukogude kogudesse 79 aastakäiku ajakirju (14,8%), sh Valga vallas 30 aastakäiku ajakirju (13,6%).

Ajakirjade aastakäike oli aasta lõpus arvel 3 743 (1,1% kogudest), sh Valga vallas 2 153 aastakäiku (1,1% kogudest).

Perioodika laenutused moodustasid maakonnas 21,9% kojulaenutustest, Valga vallas 22,8% (sh keskraamatukogu ei laenuta koju ajalehti).

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid maakonna raamatukogud praktiliselt ei soeta. 2019. aastal lisandus Valga valla raamatukogude kogudesse 12 auvist, sh 6 ostuna ja 6 annetusega. Nende ostmiseks kulus 71.- eurot.

Auviseid oli aasta lõpus raamatukogudes arvel 1 367 (0,5% kogudest), sh Valga vallas 1 302 (0,7% kogudest). Auviste laenutusi oli aasta jooksul maakonnas 57 (0,02% kojulaenutustest).

3.2 Inventuurid, mahakandmised

2019. aastal toimus inventuur Helme raamatukogus, Tõrva lasteraamatukogus ja Valga Keskraamatukogu Laatre haruraamatukogus.

Maakonna raamatukogude kogudest kustutati aasta jooksul 18 323 eks. raamatuid, 794 aastakäiku ajakirju, 6 auvist, 3 elektroonilist ja 5 muud teavikut. Valga vallas 7 048 eks. raamatuid, 123 aastakäiku ajakirju, 1 auvis, 2 elektroonilist ja 2 muud teavikut.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Raamatukogu põhiteenused

Teavikute kojulaenus ja kohalkasutus, avaliku teabe kättesaadavaks tegemine, päringutele vastamine, näituste ja sündmuste korraldamine, kasutajakoolitus.

Tasulised teenused

Printimine, koopiate tegemine, skaneerimine – vastavalt omavalitsuse kehtestatud hinnakirjale.

Valga Keskraamatukogus on võimalik rentida saali esitlustehnikaga.

Tasuliste teenuste eest laekus Tõrva linnaraamatukogus 32.- ja Valga Keskraamatukogus 1 429.- eurot.

Väliteeninduspunktid – 3

Tõrva vallas Helme, Riidaja ja Taagepera raamatukogul.

Ühendatud raamatukogud – 3

Valga maakonnas tegutseb 3 ühendatud rahva- ja kooliraamatukogu: Tõrva vallas Taagepera raamatukogu, Valga Keskraamatukogu Hargla ja Tsirguliina haruraamatukogu.

Postipunkt – 2

Otepää raamatukogu Puka haruraamatukogus ja Valga Keskraamatukogu Tsirguliina haruraamatukogus.

Tõrva vallas korraldati vallavalitsuse eestvõttel sügisel raamatukogude *kasutajate rahulolu-uuring*. Selle tulemusena selgus, et lugejad on vallas raamatukogude teenustega üldiselt rahul, eriti teenindusega. Uute teenuste järele vajadust ei tuntud, kuigi märgiti, et üht ja teist võiks ju olla. Raamatute ja perioodika valik võiks suurem olla. Tõrva linnaraamatukogu osas ei olnud uuringule vastajad eriti huvitatud raamatukogu poolt korraldatud üritustest. Hummuli raamatukogu puhul toodi puudusena välja ruumikitsikus.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

Kõikides maakonna raamatukogudes on internetiühendus ja 20 raamatukogus ka wifi kasutamise võimalus.

Kasutajate käsutuses on maakonnas 40 arvutit, sh Valga vallas 21. Peamiselt kasutatakse arvuteid dokumentide printimiseks.

Kasutajaarvuti puudub 4 raamatukogus:

- Otepää raamatukogu Keeni ja Sangaste haruraamatukogus (Keenis on noortekeskuse poolel olemas; Sangastes samas ruumis paiknevas postipunktis),
- Valga Keskraamatukogu Laatre ja Sooru haruraamatukogus (Sooru raamatukogule on plaanis soetada 2020. aastal).

Raamatukogudes on juurdepääs kohalike omavalitsuse õigusaktidele, olemas on maakonna- ja vallaleht ning vähemalt 1 üleriigiline päevaleht.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte

Tabel 5

RK	Lugejad 2018	Lugejad 2019	muutus (+/-)
Maakond	8 924	8 919	-5
sh KRK	4 252	4 089	-163

RK	Külastused 2018	Külastused 2019	muutus (+/-)	Virtuaalkülast. 2018	Virtuaalkülast. 2019	muutus (+/-)
Maakond	135 977	136 430	+453	47 627	46 154	-1 473
sh KRK	73 699	69 010	-4 689	47 507	46 048	-1 459

RK	Laenut-d 2018	Laenut-d 2019	muutus (+/-)	Päringud 2018	Päringud 2019	muutus (+/-)
Maakond	259 357	259 551	+194	2 467	4 611	+2 144
sh KRK	132 443	125 439	-7 004	819	1 071	+252

Hölve oli maakonna raamatukogudes 30,5%, Valga vallas 24,8%.

Laenutustest moodustasid kojulaenutused 86,8% ja kohalkasutused 13,2%; Valga vallas vastavalt 88,3% ja 11,7%.

Maakonnas oli raamatukogude kasutajaid veidi vähem, külastuste ja laenutuste arv veidi kasvas.

- Külastuste ja laenutuste arvu tõusu taga maakonna üldarvus võib olla see, et Otepää valla kõik raamatukogud olid 2019. aastal stabiilselt avatud (kuigi osaliselt koormus vähenes).
- Laenutuste osas avaldas kindlasti mõju ka perioodika arvestamine kohalkasutuse hulka.

Valga vallas vähenesid kasutajad 3,8%, külastused 6,4% ja laenutused 5,3% võrra. Languse taga on Valga Keskraamatukogu arvude vähenemine (haruraamatukogudel ka, aga veidi väiksem)

- külastuste puhul see, et lugejad saavad raamatuid reserveerida ning ei pea raamatukokku lihtsalt kohale tulema, et midagi laenutada, vaid tulevad järele konkreetsele raamatule,
- laenutuste osas võis mõju avaldada see, et raamatukogud said vähem uusi raamatuid osta.

Mõju avaldab kindlasti ka see, et

- elanikkond väheneb (2019. aastal 367 inimese võrra) ja
- vananeb (enam ei näe nii hästi lugeda) ning
- noori lugejaid ei tule vastavalt peale;
- muu meelelahutus on kergemini kättesaadav (TV, internet jms.);
- kindlasti annab tunda ka see, et komplekteerimisraha on aasta-aastalt enam-vähem samal tasemel püsinud, aga raamatute ja perioodika hind on tõusnud. Raamatukogud ei saa nii palju osta kui lugejatel huvi oleks, tuleb väga valida ning alati ei aita ka RVL – teistes kogudes võib raamatutel juba oma lugejatest järjekord olla.

Virtuaalkülastused vähenesid maakonnas 3,1% võrra.

* Infopäringud

Infopäringute arv maakonnas tõusis 86,9% (2 144 võrra), sh Valga Keskraamatukogust 252, s.o. 30,8% võrra. Põhjuseks võib olla see, et rohkem märgiti päringuid ära kohe peale nende esitamist.

Palju küsitakse raamatukogudest koduloo teemadel (N: fotomaterjal laulu-mänguselts Wambola kohta), õpilased otsivad materjali (N: gümnaasiumi õpilased ajaloo olümpiaadiks; referaat sihiktiivlistest), lasteaiaõpetajad otsivad materjali õppetööd toetava materjali osas (N: linnud ja loomad, liiklusõpetus, raagus puu šabloon), otsitakse temaatilisi luuletusi jne.

Raamatukogud on maininud, et peale haldusreformi on palju küsimusi kohalike omavalitsuse kohta (kontaktid, ametnike vastuvõtuajad jms).

4.3 RVL teenindus

RVLi teel telliti 776 raamatut, sh Valga Keskraamatukogust 516 (Valga valla raamatukogudest 593). Kõike, mida Valgast sooviti, polnud võimalik kohe saada – uued raamatud olid Valgas alles oma lugejatele reserveeritud või laenutatud.

Peamiselt kasutatakse maakonnasisest RVLi, sest see ei lähe kasutajatele midagi maksma. Väljastpoolt maakonda tellis ainult Valga 3 raamatut.

Kõige tihedam on RVL naaberraamatukogude ja maakonna keskraamatukoguga.

RVLi toimetab enamasti raamatukoguhoidja, harvem kasutatakse muid võimalusi (N: mõni tuttav tuleb Valka ja võtab ka raamatukogu poolt reserveeritud raamatud kaasa).

Pakiautomaate pole igas külas, kullerteenus raamatute saatmiseks on kasutajate arvates liiga kallis. Nn. „ühishoidla“ oleks vajalik, siis ei peaks raamatukogud oma kogudes nii palju vanemat kirjandust hoidma. Teenus sealt tellimiseks võiks olla raamatukogude jaoks tasuta. Seni, kuni on tasuline, liiguvad raamatud ainult maakonnasiseselt ja seda ka nii, nagu raamatukoguhoidja ise liigub/liikuda saab.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Uute raamatute tellimisel on lähtunud Eesti Lastekirjanduse Keskuse soovitudest ja auhinnatud lasteraamatute nimekirjadest, noorte lugemishuvist ja kooli soovitusliku kirjanduse nimekirjadest. Suurem rõhk on ilukirjandusel, aimekirjandust ostetakse vähem.

Laste ja noorte ilukirjanduse komplekteerimiseks kulus maakonnas 14 532.- eurot (14,9% komplekteerimiskulust), sh Valga vallas 8 295.- eurot (15,8% komplekteerimiskulust).

Selle eest osteti 1 536 eks. raamatuid, annetuseks lisandus 82 eks. Kokku lisandus maakonna raamatukogude kogudesse 1 618 eks. (632 nimetust) laste ja noorte ilukirjandust.

Valga valla raamatukogud ostsid 922 ja said annetuseks 38 eks. (kokku 960 eks., 571 nimetust) laste ja noorte ilukirjandust. Valga Keskraamatukogu hakkas uusi raamatuid ostma 1 eks. kaupa (mis tundus piisav), sest uued raamatud jäid riulile seisma. Rohkem telliti ja tehti järelkomplekteerimist soovituslikule kirjandusele.

Raamatukogude kogudes moodustab laste ja noorte ilukirjandust 34,5%, laenutused lastele 13,9% laenutustest. Uute raamatute ostmise ei avalda laste laenutustele eriti mõju, sest suurem osa lihtsalt ei loe.

Raamatukogudes on tellitud ka lastele ja noortele mõeldud ajakirju (peamiselt „Täheke“), aga huvi nende vastu on vähenenud.

4.4.2 Laste ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 6

RK	Lug-d 2018	Lug-d 2019	muutus (+/-)	Külast-d 2018	Külast-d 2019	muutus (+/-)	Laenut 2018	Laenut 2019	muutus (+/-)
Maakond	2 604	2 514	-90	34 594	35 744	+1 150	33 909	31 294	-2 615
sh KRK	1 395	1 290	-105	18 377	19 425	+1 048	15 128	12 792	-2 336

Maakonna raamatukogude kasutajatest moodustasid lapsed 28,2%, laste külastused 26,2% ja laenutused lastele 13,9%. Valga vallas olid lapsed 31,5% kasutajatest, 28,1% külastustest ja 11,6% kojulaenutustest tegid lapsed.

Lastest lugejate arvu vähenemise taga võib olla see, et lapsi on maakonnas vähem, lapsed ei ole raamatukogu kasutajad.

Laenutuste languse põhjused:

- vaba aja sisustamiseks on muid võimalusi – hovid, internet jm meelelahutus;
- kool ja huviringid võtavad palju vaba aega.

Külastuste kasvu taga võib olla see, et peale kooli (bussi või ringi algust oodates) on raamatukogus hea aega parajaks teha, lapsed käivad üritustel ja raamatukogutundides.

4.4.3 Laste- ja noorteteenindus, sh lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Töö laste ja noortega on intensiivsem seal, kus raamatukoguga samas asulas on ka kool või lasteaed.

Raamatukogu ja raamatutega tutvumine algabki juba **eelkoolieas** – lasteaias või raamatukogus tutvustatakse uusi lasteraamatuid, raamatute autoreid, toimuvad ettelugemised ja muinasjututunnid.

Kooliõpilastele korraldatakse **raamatukogutunde** (vt. 4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele). Mõnes raamatukogus on läbi viidud ka erinevaid koolitunde – emakeelepäeva puhul eesti keele ja kirjanduse tund, ajalootund kui raamatukogus oli Eesti riigipäid tutvustav rändnäitus, loodusteaduste tund. Raamatukogutöötajad tutvustavad alati tunni teemaga haakuvaid raamatuid.

Raamatukogud pakuvad erinevaid **ajaveetmise võimalusi**: lauamängude mängimine, puslede kokkupanemine, erinevad õpitoad/meisterdamised/joonistamised.

- Taagepera raamatukogu korraldas ettelugemisi, kus lapsed valisid ise raamatu ning lugesid seda teistele ette.
- Valga Keskraamatukogu Lüllemäe haruraamatukogu ruumides toimusid Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuse kunstiringi tunnid.
- Valga Keskraamatukogu Tsirguliina haruraamatukogu juures tegutseb raamatuklubi ja näitering.
- Valga Keskraamatukogu lastekirjanduse osakond korraldab „Koolivaheaja filmineljäpäevi“ (v.a. juunis), kus vaadatakse katkendeid lastefilmidest, hiljem joonistatakse, meisterdatakse või arvatakse mõistatusi; kevadel toimus laste tund „Tahan teada ja osata“ 3-6aastastele lastele; toimuvad muinasjututorni jututunnid.

Otepää raamatukogu Pühajärve haruraamatukogu korraldas erinevaid **viktoriine** – lapsed said vastamiseks raamatuid kasutada, s.t. et said ühtlasi info-otsingu koolituse. Taagepera raamatukogu korraldas viktoriine seoses erinevate rahvakalendritähtpäevadega. Valga Keskraamatukogu korraldas emakeelepäeva veebiviktoriini 5.-6. klassi õpilastele.

Raamatute ja lugemise populariseerimisele aitab kindlasti kaasa **kohtumine (laste)kirjanikuga**. 2019. aastal külastasid: Pühajärve raamatukogu – kohtumine Kristina Ruderiga; Hummuli ja Taagepera raamatukogu – kohtumine kohaliku kirjamehe Vello Jaskaga (ei olnud otseselt lastele suunatud üritus); Riidaja raamatukogu – kohtumine Contraga; Tõrva lasteraamatukogu – kohtumine Marko Kalduri ja Tähekiirega; Lüllemäe raamatukogu –

kohtumine Heli Künnapase ja Mika Keräneniga, koolitund Peeter Volkonskiga; Tsirguliina raamatukogu – kohtumine Mika Keräneni ja Heiki Vilepiga; Valga Keskraamatukogu – kohtumine emakeelepäeval Jaan Malini ja suvelugemise lõpetamisel Anti Saarega.

Otepää raamatukogu Keeni haruraamatukogu asub **noortekeskusega** ühe katuse all ning alates 01. maist 2019. aastal korraldab seal tööd raamatukogutöötaja. Valga Keskraamatukogu Lüllemäe haruraamatukogu asub noortekeskusega kõrvuti ruumides. See aitab paremini lastele ja noortele üritusi korraldada ning neid kaasata.

Valga Keskraamatukogu Lüllemäe ja Tsirguliina haruraamatukogu liitusid **Lugemisisu programmiga** – mõlemad raamatukogud korraldasid 6 tutvustavat tundi.

Keeni ja Lüllemäe raamatukogu töötajad **käivad** kohalikus koolis **raamatuid laenutamas**, Valga Keskraamatukogu lastekirjanduse osakond käib 1 kord kuus (v.a. suvekuud) raamatuid laenutamas lasteaias „Kaseke“.

Lugemisharjumusi aitab kindlasti kujundada **suvelugemise programm** – 2019. aastal korraldasid seda Valga ja Lüllemäe raamatukogu.

Raamatukogus tutvustatakse lastele raamatuid erinevate **näituste ja väljapanekutega**: lastekirjanduse ja -kirjanike tutvustamiseks (2019. aasta juubilarid ja nende looming, uute lasteraamatute väljapanekud jms.), erinevad kalendritähtpäevad.

Vajalik oleks lastetöö parem koordineerimine, erinevad koolitused (N: raamatukogutundide läbiviimise meetodika, võimalikud nipid jms.).

4.4.4 Laste- ja noorteüritused

Lastele ja noortele korraldati maakonna raamatukogudes 204 erinevat sündmust, osalejaid oli 3 043; sh Valga vallas 135 sündmust 3 149 osalejale.

LISA 4

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 7

Koduteenindus	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Otepää RK			
Keeni	21	1	4
Kuigatsi	31	1	1
Pühajärve	7	1	2
Sangaste	27	1	6
Tõrva vald			
Helme RK	12	1	5
Taagepera RK	23	1	9
Tõrva linnaRK	10	1	3
Valga RK			
Kaagjärve	2	1	1
Koikküla	16	1	1

Laatre	11	1	1
Lüllemäe	48	1	2
Sooru	19	1	3
Tagula	12	1	5
Tsirguliina	18	1	4
Valga	12	1	4

Valga maakonna raamatukogud pakuvad koduteenindusena ainult erinevate väljaannete laenutamist.

Sageli kasutatakse pereliikmete või naabrite abi (Riidaja raamatukogu), kaasatud on ka sotsiaaltöötajad (Helme ja Hummuli raamatukogu).

Otepää raamatukogu Keeni ja Sangaste haruraamatukogu töötaja viib raamatuid Sangaste Kodu hoolealustele.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

Maakonna raamatukogudes toimus 2019. aastal 388 erinevat üritust, kus osales 6 685 inimest (sisalduvad lasteüritused), sh Valga vallas 204 üritust 3 114 osalejaga.

Ürituste korraldamiseks kulus 8 575.- eurot (1,0% jooksevkulust), sh Valga vallas 5 909.- eurot (1,1% jooksevkulust).

Erinevaid näituseid ja väljapanekuid korraldasid raamatukogud 320, sh Valga vallas 190.

4.6.1 kohalikul tasandil

Raamatukogu roll kohalikus kultuuri- ja seltsielus sõltub kohalikest oludest – kas läheduses on veel mõni kultuuriasutus, inimestest, kes seal elavad, kui aktiivne on raamatukoguhoidja ise.

Taagepera raamatukogu direktor oli Tõrva vallavolikogu haridus- ja kultuurikomisjoni liige, Otepää raamatukogu Pühajärve haruraamatukogu vanemraamatukoguhoidja oli Otepää vallavolikogu kultuurikomisjoni liige.

Raamatukogude poolt korraldatud ürituste eesmärgiks on kohaliku kogukonna kaasamine, neile huvitavate ürituste, mis pakuvad meelelahutust ja laiendavad silmaringi, pakkumine.

Raamatukogude ruumides korraldati elanikele

- erinevaid koosolekuid – külakoosolekud, kohtumised omavalitsuste töötajatega (peamiselt sotsiaaltöö tegijatega),
- erinevaid ringe – Riidaja raamatukogu juures tegutseb noorte Mulgi Kultuuri Ring (MuKuRi); Taagepera raamatukogus jätkas tööd joogaring (32 korda); Tõrva linnaraamatukogu ruumides hakkas koos käima mulgi keele ring; Valga Keskraamatukogu Tsirguliina haruraamatukogus toimuvad regilauluansambli „Koidu Tähed“ proovid.

Raamatukogud teevad koostööd kohalike lasteaedade ja koolidega (vt. 4.4.3 Laste- ja noorteteenindus), erinevate kohalike ühenduste, seltside ja organisatsioonidega ning

kultuurimajade/rahvamajadega. Raamatukogude omavaheline koostöö toimub peamiselt RVLi osas.

Veel tehti koostööd

- Otepää vallas

- Keeni/Sangaste raamatukogu – raamatukogutöötaja vastutab alates 2019. aastast ka Keeni noortekeskuse töö eest (asuvad ühes majas), teeb koostööd Sangaste hoolduskeskusega Sangaste Kodu.
- Kuigatsi raamatukogu – raamatukogu teeb koostööd külaseltsiga (asuvad samas külamajas), korraldab koos 5 üritust.
- Pühajärve raamatukogu – koostöö Pühajärve Haridusseltsiga. Raamatukogu korraldab 3 kirjanduslikku kohvilauda.
- Otepää linnaraamatukogu – koostöö kohalike muuseumidega (lipumuuseum, talispordimuuseum). Raamatukogus tähistati üritusega märtsiküüditamise 70. aastapäeva. Korraldati lugejate ümarlaud.

- Tõrva vallas

2019. aastal käisid valla raamatukogude töötajad Mulgi Kultuuri Instituudis kohtumisel Mulgimaa valdade raamatukogude töötajatega – eesmärgiks mulgi keele ja kultuuri teavitustöö ning reklaami parem koordineerimine Mulgimaal.

- Helme raamatukogu – koostöö külaseltsi, noortekeskuse ja pensionäride ühendusega.
- Hummuli raamatukogu – koostöö pensionäride ühendusega Hõbejuus. Koostöös külastati ja korraldati Helme kalmistul kultuuritegelaste haudasid. Pensionäride ühenduse üritustel on raamatukogu juhataja tutvustanud uusi raamatuid ning rääkinud reisimuljetest.
- Riidaja raamatukogu – koostöö MTÜga Mäe-Koda, käsitööringi ja MuKuRi'ga. Koostöös kultuurimajaga korraldatakse Riidaja mõisapäeva. Raamatukogu direktor oli suvel toimunud seminari „Riidaja mõisapark – kuidas vaadata?“ korraldaja ja moderaator. Kirjanduslik kohvik „Krüsanteem“ (koostöös MuKuRi'ga). „Mulgimaa peremäng 2019 – Aardejaht Riidaja mõisas“ (koostöös MuKuRi ja Viljandimaa Arenduskeskusega).
- Taagepera raamatukogu – koostöö külaseltsi ja päevakeskusega. Koos on korraldatud külaseltsi ja kiriku (direktor on Taagepera koguduse nõukogu liige) koosolekuid, toimus 4 kohtumist vallaametnike ja spetsialistidega. Raamatukogus tähistati erinevaid tähtpäevi kas kohvilauas või suurema külaüritusega. 2 korda kuus käisid Jututoas koos ristsõnalahendajad.
- Tõrva lasteraamatukogu korraldab erinevaid üritusi lastele, sh ka koolis.
- Tõrva linnaraamatukogu – seoses raamatukogu direktori vahetumisega koostööd teiste asutustega, v.a. raamatukogud, ei toimunud. Raamatukogus toimus lugejate ümarlaud. Kohtumine näituse „Killuke vaimustust. Kunstiteraapia, akvarellid ja ruum“ autori Kadi Malbergiga. Raamatukogu tähistas 110. aastapäeva.

- Valga vallas

4 raamatukogu oli Valga Vallavalitsuse poolt kaasatud 28. septembril toimunud 1. üle-eestilisse maal elamise päeva tähistamisele

- Hargla raamatukogu – kohtumine Indrek Hargla ja Varje Sootakiga,
- Lüllemäe raamatukogu – Jaan Lattiku teemaline viktoriin läbi päeva ning kalanaha õpituba, kohtumine Loone Otsaga,
- Tsirguliina raamatukogu – aleviku ja lähiümbruse asulate ajalugu tutvustav näitus,
- Õru raamatukogu – näitus piirkonna tuntud inimestest.
- Kaagjärve raamatukogu – koostöö MTÜga Kaagjärve mõis.
Kohaliku pärandi jäädvustamiseks toimus koostöö Karula Muinsuskaitse Seltsiga.
Raamatukogus toimus külaelu rõõmude ja murede arutamine vallavolikogu liikme Monika Rogenbaumiga ning Ene Arikaineni raamatu „Kõik müügiks“ esitlus.
- Koikküla raamatukogu – koostöös Taheva Valla Külade Seltsiga toimus 3 tervist ja liikumist propageerivat üritust.
- Laatre raamatukogus toimus vestlusring elust Ameerika Ühendriikides.
- Lüllemäe raamatukogu – koostöö Karula Muinsuskaitse Seltsiga.
Raamatukogus toimus näituse „Et rada ei rohtuks...“ avamine (esinejaks Piret Päär ja Andre Maaker), 4 õpituba/heaolupäeva naistele, kohtumine Urmas Viilmaga, Ene Arikaineni raamatu „Kõik müügiks“ esitlus.
Koostöös vallavalitsusega toimus raamatukogus Asutava Kogu 100. aastapäeva üritus.
Raamatukogu osales kooli perepäeval lugemismängude töötoaga.
Koostöös kohalike asutustega toimus adventipühapäeva tähistamine.
- Sooru raamatukogu – koostöös MTÜga Sooru Arendus toimus ehete valmistamise töötuba ning Kristiina Ehini ja Silver Sepa kontsert.
- Tagula raamatukogus käisid 8 korda infotunnis ja erinevatel kohtumistel ning tähistasid ühiselt erinevaid tähtpäevi küla pensionärid („Väärikate 120 minutit raamatukogus“).
- Tsirguliina raamatukogu – koostöös MTÜga Joude korraldati õpitubasid.
Tähistati erinevaid tähtpäevi (N: tsirgupäev – kohtumine loodusfotograaf Mati Kosega).
Toimus kohtumine Heli Künnapasega.
Raamatukogus toimusid kohtumised saadikukandidaatidega.
- Valga Keskraamatukogu
  - Valga Muuseumis toimus Raul Oreškini raamatu „Kui ma vananen...“ esitlus, muuseumi korraldatud Liivimaa Maapäeval jagas raamatukogu raamatuid.
  - Kohvikus Carl toimusid mitmed kirjandusüritused – kohtumine Heli Künnapasega, Ene Arikaineni raamatu „Kõik müügiks“ esitlus, kirjandustuuri Sõnaränd raames kohtumine Reeli Reinausi, Villu Kanguri ja Wimbergiga.
  - Tiina Loomemajas toimusid lastekonkursid.
  - Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses toimus August Gailiti nim. novelliauhinna üleandmine (Armin Kõomägi „Goglomov“), suvelugemise lõpetamine.
  - SA Valgamaa Arenguagentuur toetab maakondlike konkursside auhindade soetamist rahaliselt: Luuleprõmm'i maakondlik eelvoor, isamaaliste luuletuste lugemise konkurss 5.-8. klassi õpilastele, emakeelepäeva veebiviktoriin 5.-6. klassi õpilastele, Liivi luulekonkursi maakondlik eelvoor, info-otsingu võistlus 7.-9. klassi õpilastele, kodanikupäeva veebipõhine viktoriin, maakondlik jõululuuletuste

lugemise konkurss 1.-4. klassi õpilastele ja „Koidulauliku valgel“ maakondlik eelvoor.

- Eesti Töötukassa Valgamaa osakond – inimene, kes korrastas jaamas asuvat ränduriraamatukogu.

Raamatukogu kodulehel oli lugejatel võimalus osa võtta Eesti raamatu päevale pühendatud kirjanduslikust viktoriinist.

Sidususe suurendamine

Alates 2004. aastast tegutseb Valga Keskraamatukogu juures venekeelne raamatusõprade klubi, mis käis koos 11 korda ning korraldati ekskursiooni Põlvamaale. Selle looja ja eestvedaja tegutseb vabatahtlikuna.

4.6.2 riiklikul tasandil

Eesti Mälumänguliit ja Otepää Linnaraamatukogu korraldasid koostöös paarismälumängu karikavõistluste etapi „Otepää kevad“.

Eesti Lastekirjanduse Keskus. Üle-eestilised konkursid – maakondliku vooru korraldas Valga Keskraamatukogu. Programm Lugemisisu – osalevad Valga Keskraamatukogu Lüllemäe ja Tsirguliina haruraamatukogu.

Koostöös Eesti Kirjanike Liidu ja Rahvusraamatukoguga toimus XVI kirjandustuur Sõnaränd ehk Eesti kirjanikud Eesti raamatukogudes (Riidajal ja Valgas).

ERÜ lasteteeninduse toimkonna korraldatud reisil Stockholmi osales Valga Keskraamatukogu Lüllemäe haruraamatukogu juhataja.

Pärnu Keskraamatukogu, Rahvusraamatukogu ja Kultuuriministeeriumi koostöös toimunud õppereisil Dublinisse osales 1 keskraamatukogu töötaja.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele

Erinevaid koolitusi toimus maakonna raamatukogudes 256, osalejaid oli kokku 1 262; sh Valga vallas 178 koolitust 904 osalejale.

Rühmakoolitusi korraldati 91, osalejaid oli 1 094, sh Valga vallas 55 koolitust 733 osalejale.

- Raamatukogutunde korraldati 66, neis osales 902 õpilast. Osalejaid õpetati raamatukogu kasutama, tutvustati reegleid, korraldati teematunde, kus tutvustati oma kogus leiduvaid raamatuid.
- Rühmakoolitusi korraldati enamasti vanemaealistele, keda õpetati arvutit kasutama.

Individaalkoolitusi korraldati 165, sh Valga vallas 123.

- Õpetati peamiselt arvuti kasutamist (ID-kaardi kasutamine, internetipank jms), RIKSWeb'i kasutamist jne.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Raamatukogude kohta käiv esmane informatsioon on kättesaadav omavalitsuste kodulehtedel. Valgas vallas toimuvate sündmuste kohta ilmub 5-6 korda aastas voldik „Valga valla sündmused“, kus on ära toodud ka raamatukogu suuremad üritused.

Koduleht on Otepää valla Kuigatsi raamatukogul (külaseltsi lehel); Tõrva valla Riidaja raamatukogul (aasta II pooles pandi uuenduste tegemiseks ajutiselt kinni) ja Taagepera raamatukogul; Valga vallas Lüllemäe raamatukogul, Tsirguliina raamatukogul ja Valga Keskraamatukogul.

Informatsiooni jagamiseks kasutavad raamatukogud ka **sotsiaalmeediat**: facebook'i kasutavad Otepää vallas Keeni (32 postitust), Kuigatsi (12) ja Sangaste (28) raamatukogu; Tõrva vallas Riidaja (476) raamatukogu; Valga vallas Tsirguliina (50) raamatukogu ja keskraamatukogu (111), Lüllemäe raamatukogu kasutab lisaks veel Instagram'i (kokku 184 postitust). Lugejate informeerimiseks kasutavad raamatukogutöötajad ka isiklike facebook'i kontosid.

Keskraamatukogu kodulehel on terviseteemaliste raamatute blogi, kuhu lisandus 19 postitust.

Raamatukogude **tegevust kajastati vallalehtedes** („Otepää Teataja“ – 2 artiklit, „Tõrva Teataja“ – 1 artikkel), kus on ka informatsioon raamatukogudes toimuvate sündmuste kohta. Maakonnalehes „Lõuna-Eesti Postimees“ ilmus 3 artiklit Valga Keskraamatukogus toimunu kohta.

Valga Keskraamatukogu korraldatud A. Gailiti nimelise novelliauhinna üleandmisest kirjutati valla kodulehel, portaalides Valgamaa.ee ja Lõunaestlane.ee ning kajastati „Aktuaalses kaameras“.

Keskraamatukogu kasutab raamatukogus toimuva kajastamiseks fuajees asuvat multimeedia ekraani, kuulutusi raamatukogu uksele ja jagab flaiereid.

Väljaandeid 2019. aastal trükist ei ilmunud.

Keskraamatukogu kodulehele lisati „Valgamaa kodulooline sünnipäevakalender 2020“.

Valga Keskraamatukogu Tsirguliina haruraamatukogu juhataja tegi seoses programmiga Lugemisisu kaastööd ajakirja „Nukits“ artiklisse „Lugedes kasvab isu. Lugemisisu“.

4.9 Andmebaasid

Uusi andmebaase 2019. aastal ei loodud. Keskraamatukogu tehtud kodulootöö on kättesaadav raamatukogu kodulehel rubriigi „Valgamaa kodulugu“ alt.

Keskraamatukogu lisis I kvartalis kodulooliste artiklite andmebaasi RIKSis 50 kirjet „Lõuna-Eesti Postimehest“. Kodulooliste isikute andmebaasi ISIK kirjeid täiendati ja parandati.

Valga Keskraamatukogu Tsirguliina haruraamatukogu peab linnuteemaliste luuletuste andmebaasi, kuhu kirjeid ei lisandunud.

5. 2020. aasta tegevused

Oluline on säilitada kasutajate huvi ja harjumus raamatukogu kasutada:

- töö laste ja noortega – koostöö lasteaedade ja koolidega, erinevad üritused raamatukogus, kohtumised (laste)kirjanikega, vaba aja veetmise võimaluste mitmekesistamine (N: Valgas on plaanis alustada lauamängude kolmapäevadega, Keeni tõhustab ühisürituste korraldamist noortekeskuses).
- võimalikult lai kirjanduse valik – paremini koordineerida raamatukogude vahel komplekteerimist, RVLi võimaluste suurem kasutamine, kogude puhastamine aegunud ja seisma jäänud kirjandusest.
- roll kultuurikeskusena – järjepidevus traditsiooniliste ürituste, aga ka uute korraldamisel, eesmärgiga rohkem inimesi kaasata; vajalik koostöö jätkumine erinevate asutustega, aga ka uute koostöövõimaluste otsimine; vajalik projektide kirjutamine, sest eelarve ei ole alati piisav.
- koolitused – nii raamatukogutöötajatele kui kasutajatele (RIKSWebi koolituste osas).

2020. aastal on plaanis

- inventuur Otepää raamatukogu Puka haruraamatukogus, Taagepera raamatukogus ja Valga Keskraamatukogu Tsirguliina haruraamatukogus.
- muudatused Tõrva valla raamatukogude struktuuris – terve 2019. aasta vältel käisid ettevalmistused selle läbiviimiseks.
- Valga Keskraamatukogu plaanib uue kodulehe tegemist.
- Valga Keskraamatukogu tähistab asutamise 155. ja taasavamise 95. aastapäeva.
- tähistada *eesti rahvajutu aastat* – eesmärgiks tutvustada (eriti lastele) kogu aasta jooksul rahvajutte.

Koostajad Kristi Simson, Endla Schasmin

Direktor

Allkiri ..... /Endla Schasmin/

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Otepää RK	7	551 h	978.-
Keeni / Sangaste	-	-	-
Kuigatsi	-	-	-
Nõuni	-	-	-
Puka	1	3 h	-
Pühajärve	4	108 h	-
Otepää (1 inimene)	2	440 h	-
Tõrva vald	6	559 h	1 197.-
Helme RK	-	-	-
Hummuli RK	-	-	-
Riidaja RK	2	432 h	574.-
Taagepera RK	2	96 h	350.-
Tõrva lasteRK	1	6 h	100.-
Tõrva linnaRK	3	25 h	173.-
Valga keskraamatukogu	12	294,5 h	819.-
Hargla	-	-	-
Kaagjärve	-	-	-
Koikküla	-	-	-
Laatre	-	-	-
Lüllemäe	1	80 h	-
Sooru	3	18 h	-
Tagula	-	-	-
Tsirguliina	6	80 h	-
Õru	1	80 h	-
Valga (3 inimest)	5	36,5 h	-

Koolituse teema	Korraldaja	Osavõtjaid
Piirkondlik seminar raamatukoguhoidjatele	ETKA Andras	4
Maaraamatukogude sektsiooni teabepäev	ERÜ maaraamatukogude sektsioon	3
Algupärase lastekirjanduse päev	O. Lutsu nim. Tartu Linnaraamatukogu	3
Maaraamatukogude sektsiooni suveseminar	ERÜ maaraamatukogude sektsioon, Järvamaa Keskraamatukogu	3
Rahvaraamatukoguhoidjate suveakadeemia	Tartu Ülikooli Ühiskonnateaduste Instituut	3
Raamatukoguhoidja tase 6 kutsekoolitus	Eesti Rahvusraamatukogu	2
Biblioteraapia kasutamise võimalustest ja võtetest	Koolituskeskus Vilko	2
Lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemia	Tartu Ülikooli Ühiskonnateaduste Instituut	1
Juhtimiskoolituse programm raamatukogude juhtidele	Eesti Rahvusraamatukogu	1
Lasteraamatukoguhoidjate õpipäev „Kes loeb, see loeb“	Eesti Lastekirjanduse Keskus	1

Inglise keele kursus (B2)	OÜ Valga Keeleõpe	1
Projekti „Lugemisiisu“ teabepäev	Eesti Lastekirjanduse Keskus	1
Ajajuhtimine ja kuulutuste koostamise põhialused	Valgamaa Arenguagentuur	1
„Laps kirjanduses 7: huumor lastekirjanduses“	Eesti Lastekirjanduse Keskus, Eesti TA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus	1
Raamatute parandamine	Eesti Rahvusraamatukogu	1
A. Sibulale pühendatud erialapäev	Tallinna Keskraamatukogu	1
Õigusteadmisi raamatukoguhoidjale	MTÜ Õiguskool	1
Koolitus Mulgimaa raamatukoguhoidjatele	Mulgi Kultuuri Instituut	1
Vitssõle valmistamine	ERM	1

Maakonna raamatukoguhoidjad osalesid veel (koolitustõendit ei saadud):

- 4 osalejat – Seminar „Raamatukogu teenused ja nende kasutamise registreerimine raamatukogusüsteemides (Põltsamaa Raamatukogu); XVI lasteraamatukoguhoidjate päev (ERÜ lasteteeninduse toimikond, Paikuse Raamatukogu); Raamatukogupäevade avamine (ERÜ, Kose Raamatukogu); XIV maaraamatukoguhoidja päev (ERÜ maaraamatukogude sektsioon, Pärnu Keskraamatukogu).
- 2 osalejat – Rahvaraamatukogude suveseminar „Raamatukogu – rahva tervise varaait“ (Eesti Rahvusraamatukogu, Võrumaa Keskraamatukogu).
- 1 osaleja – ERÜ kõne- ja aastakoosolek (ERÜ); Lasteteeninduse toimikonna koosolek ja lastekirjanduse aasta koosolek (ERÜ lasteteeninduse toimikond); Kogemuste tur O. Lutsu nim. Tartu Linnaraamatukogus; Õppereis Stockholmi lasteraamatukogudesse (ERÜ lasteteeninduse toimikond); Õppereis Dublini raamatukogudesse (Pärnu Keskraamatukogu).

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

- Hummuli raamatukogu direktor esines pensionäride ühenduse üritustel tutvustades uudiskirjandusest ja rääkides reisidest, mulgi keelt ja kultuuri tutvustavatel üritustel.
- Otepää raamatukogu Pühajärve haruraamatukogu vanemraamatukoguhoidja tegi maaraamatukogude suveseminaril ülevaate raamatukogude ühendamise Otepää vallas.
- Riidaja raamatukogu direktor oli Riidaja mõisapäeval toimunud seminari „Riidaja mõisapark – kuidas vaadata?“ moderaator; esines Riidaja Kultuurimaja 90. aastapäeva sündmusel ettekandega piirkonna kultuurielust.
- Taagepera raamatukogu direktor esines sõnavõttudega Ala Külaseltsi koosolekutel ja korraldatud sündmustel; andis intervjuu Mulgi raadiotele.
- Valga Keskraamatukogu Lüllemäe haruraamatukogu juhataja esines ülevaatega Karl August Baarsi ja Artur Uibopuu elust Valga valla üritusel Asutava Kogu 100. aastapäevaks; jagas keskraamatukogu seminaril muljeid ERÜ lasteteeninduse toimikonna õppereisist Stockholmi.
- Valga Keskraamatukogu direktor esines ettekandega raamatukogude ühendamise Valga valla näitel ametnike välitööde Kagu-Eestis rahvaraamatukogude seminaril.

- Valga Keskraamatukogu peaspetsialist tegi veebruari nõupäeval kokkuvõtte raamatukogude tööst 2018. aastal aruannete põhjal; aastalõpuseminaril vahendas Iirimaa kogemusreisi muljeid.
- Valga Keskraamatukogu lastekirjanduse osakonna töötajad esinesid emakeelepäeval lasteaias Walko.
- Valga Keskraamatukogu lastekirjanduse osakonna juhataja esines kodanikukuu raames Valga Põhikoolis 2b klassi õpilastele.

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu	Teostatud tööd (2019)
Riidaja RK	Tormikahjude likvideerimine (1 884.-)*
Valga Koikküla haruRK	Saali lae remont (3 000.-)** Katlamaja soojusregulaatori vahetus (300.-)**

* Ei kajastunud raamatukogu eelarves, tasus kindlustusfirma.

** Ei kajastunud raamatukogu eelarves.

LISA 4. Laste- ja noorteüritused

Raamatukogu	Ürituse nimi	Osavõtjaid
Otepää RK		
Keeni	2 üritust (unejutuõhtu, advendihommiku ettelugemine lasteaias)	32
Puka	Raamatukogutund	9
Pühajärve	21 ettelugemist lasteaias	236
	10 raamatukogutundi	95
	2 viktoriini	32
	Muinasjutukorvi avamine lasteaias vanemas rühmas	14
	Kohtumine lastekirjanik Kristina Ruderiga	60
Otepää	9 üritust (ettelugemised, mängupärastlõunad jt.)	65
	1 raamatukogutund	19
Tõrva vald		
Helme RK	Teemaõhtu „Soovid sõbrale“	30
	Võistlus „Pikka liugu põnnidele!“	29
	Koolilõpu trall	21
	Kadrikarneval „Laske sisse kadrisandid!“	15
Hummuli RK	Luulekonkurss õpilastele	17
	Vestlused kohaliku kirjamehe Vello Jaska elust ja loomingust*	7
Riidaja RK	2 ajalootundi raamatukogus – näitus „Eesti riigipead 1918-2018“	16
	1 raamatukogutund	10
	Kirjanduslik kohvik „Krüsanteem“	25
	Mulgimaa peremäng 2019 (Läbiviijad MUKURI lapsed)	27
	Ekskursioon – Noarootsi Lucia-päev, Iloni Imedemaa	14
	Kirjandustuur Sõnaränd 2019	46
Taagepera RK	5 sudoku lahendamise õpituba	15
	3 viktoriini (vastlapäev, emakeelepäev, lasteraamatupäev)	38
	3 koolitundi raamatukogus (näituste tutvustamine)	33
	Emakeelepäev lasteaias	11

	Ettelugemispäev lasteaias	10
	„Teeme ära!“ koos koolilastega	8
	Ala küla jaanitule võistlused lastele	23
	Peeter Volkonskiga filmiklippide tegemine (H. Wuolijoki, J. Kõpp)	2
	Kohtumine kodukandi kirjamehe Vello Jaskaga	11
Tõrva lasteRK	Emakeeletund raamatukogus	20
	Tutvumine Tõrva linna asutustega – lasteraamatukogu	10
	Emakeelepäev „Raamat, minu sõber“	14
	Raamatumaraton (Tõrva Gümnaasiumis)	130
	Elukutse – raamatukogutöötaja	16
	Kohtumine kirjanik Marko Kalduri ja samojeedi koer Tähekiirega	66
Valga KRK		
Kaagjärve	2 ettelugemist lasteaias	10
	2 kaartide meisterdamise töötuba	4
Lüllemäe	6 projekti „Lugemisisu“ tundi	82
	5 üritust projekti „Noored ja Karula toidupärand“ sarjas	63
	3 raamatute tutvustamist ja laenutamist Lüllemäe Põhikoolis	65
	3 üritust lasteaias	33
	Emakeelepäev algklasside õpilastele	28
	Kohtumine Heli Künnapasega	17
	Kohtumine Mika Keräneniga	65
	Koolitund Peeter Volkonskiga	49
	Suvelugemine	15
	Etendus „Kallista mind“	23
	Perepäeva töötuba Lüllemäe Põhikoolis	68
	Raamatukogutund	6
Sooru	3 üritust lasteaias lastele	28
	Tsirguliina Kooli 7. klassi klassiõhtu	11
Tagula	13 meisterdamis- ja jututundi	68
Tsirguliina	6 projekti „Lugemisisu“ tundi	87
	3 märkmiku köitmise õpituba	11
	2 tutvumist Rampsu raamatukoguga	19
	2 etlemisvõistlust (linnuteemalised luuletused lasteaias lastega, „Maast ja ilmast“ 3.-4. klassi õpilastele)	73
	2 raamatukogutundi	25
	Kohtumine Mika Keräneniga	48
	Kohtumine Heiki Vilepiga	78
	Emakeelepäeva viktoriinil osalemine	10
	Ettelugemistund	7
	Esinemine näidendiga „Tühjade susside saladus“	30
	Esinemine näidendiga „Jõuluvana otsib mantlipärijat“	150
Õru	8 ettelugemist lasteaias	66
	7 ettelugemist Õru Algkoolis	87
	3 raamatukogutundi	27
Valga	16 meisterdamisringi algklasside õpilastele	112
	12 koolivaheaja filmineljäpäeva	112
	11 muinasjututorni jututundi	66
	8 laste tundi „Tahan teada ja osata“	26

	„Luuleprõmm 2019“ – Valgamaa eelvoor	25
	Maakondlik isamaaliste luuletuste lugemise konkurss 5.-8. klassidele	16
	Kohtumine luuletaja Jaan Maliniga	31
	Maakondlik emakeelepäeva veebiviktoriin 5.-6. klassi õpilastele	99
	Eesti lastekirjanduse tutvustamine lasteaias „Walko“	67
	Kirjandusmäng 2019 – Valgamaa eelvoor	7
	Kohtumine kirjanik Anti Saarega ja suvelugemise lõpetamine	35
	Ettelugemise võistlus „Heal meelel ja ilusal keelel“ 4. klasside õpilastele – Valgamaa eelvoor	4
	Maakondlik jõululuuletuste lugemise konkurss 1.-4. klassi õpilastele	69
	44 raamatukogutundi	675

LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine

Maakonna keskraamatukogu koordineerib komplekteerimist – läbi komplekteerimisosakonna lisandus maakonna raamatukogude kogudesse 93,5% raamatutest, sh ostudena 99,1%.

Keskraamatukogu haldab andmebaasi RIKS: koostab kirjed, lisab eksemplarid, korrastab vanemaid kirjeid. 2019. aastal alustati lugejate andmebaasi korrastamisega.

Keskraamatukogu tehtud kodulootöö on kättesaadav raamatukogu kodulehel. 2019. aasta I kvartalis täiendati kodulooliste artiklite andmebaasi RIKSis 50 kirjega maakonnalehest „Lõuna-Eesti Postimees“, siis jäeti see tegevus pooleli. Kodulooliste isikute andmebaasi ISIK kirjeid korrastati ja täiendati.

Rahvaraamatukogude statistilist aruandlust korraldame vastavalt kehtivale seadusele, edastades aruanded tähtajaks Rahvusraamatukokku ja Kultuuriministeriumile.

Keskraamatukogu korraldas 2019. aastal maakonna raamatukogudele 6 nõupäeva, 1 teabepäeva ja koolitusreisi Ida-Virumaale.

Kohapeal nõustati raamatukogusid 43 korral, telefoni ja meili teel on nõustamine pidev. Keskraamatukogu aitas inventuuri läbi viia 3 raamatukogus, kogusid aegunud väljaannetest puhastada – 4 raamatukogus. Kogude ringlus tõusis maakonnas 0,73-lt 0,75-le. Kogude puhastamine ja inventuuridega abistamine jätkub ka edaspidi.

Valga Keskraamatukogu korraldas 9 maakondlikku konkurssi õpilastele, sh 4 vabariikliku konkursi eelvooru.